

Bloeiende bermen en de Nectarindex

Laurens Sparrius en Edwin Dijkhuis

Bloeiende bermen

- Stoppen achteruitgang biodiversiteit
- Bloemrijke bermen zorgen voor een prettige leefomgeving
- Helpt plagen zoals de eikenprocessierups onderdrukken

Uitgangspunten ecologisch bermbeheer

- Rekening houden met aanwezige natuurwaarden (bijzondere flora & fauna)
- Gericht op verdere ontwikkeling van natuurwaarden
- Vegetatie is leidend
 - Vegetatie door maaien te beïnvloeden
 - Vegetatie is de basis voor fauna

Uitvoering ecologisch bermbeheer

- Niet klepelen, maar maaien en afvoeren (weghalen voedingsstoffen)
- Flexibiliteit: inspelen op seizoensvariatie (bloei en rijpen zaden)
- Fasering: laat (als het kan) 15-30% van het oppervlak staan
- Volhouden!

Monitoring ecologisch bermbeheer

- In kaart brengen van effecten van gevoerde beheer op flora en fauna
- Heb geduld: veranderingen hebben tijd nodig

Bermscouts

- Natuur- en bewonersgroepen brengen planten en vlinders in bermen in kaart
- Start met natuurvriendelijk maaibeheer en volg de veranderingen

Werkgroep
Florakartering
Drenthe

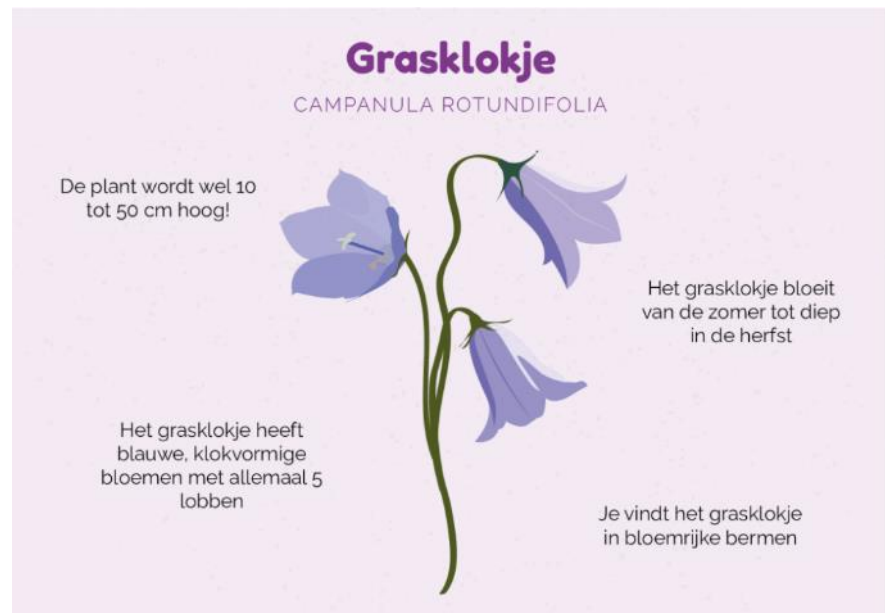
Vlinderwerkgroep
Drenthe

Landschapsbeheer Drenthe

provincie **Drenthe**

Vlinderwerkgroep Drenthe @VWG_Drenthe · 10 sep.

...

Hoe ontwikkel en beheer je een insectenvriendelijke berm? Deze vraag stond centraal tijdens een excursie vanuit het project **Bermscouts**. Enthousiaste vrijwilligers kregen een kijkje in de keuken langs het vlinderommetje Zuidwolde. @ProvDrenthe @LBDrenthe @GemDeWolden @N2000drenthe

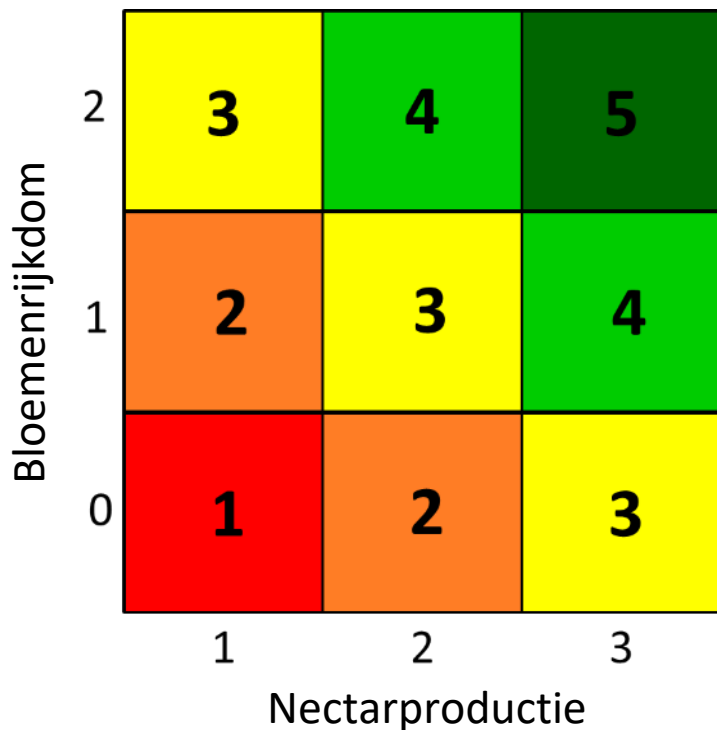
Mijn berm bloeit! wordt Nectarindex

Hoe is het gesteld met de bloemrijkdom van onze graslanden?

Aandacht voor de bloemenpracht in alle typen graslanden, met het oog op de bloeiende planten zelf én op alle vlinders die hiervan leven.

Nectarindex

*Hoe hoger de Nectarindex
hoe bloemrijker de berm en
hoe meer nectar er (in
potentie) te halen is
gedurende het jaar*

- > De Levende Natuur
- > Natura

Nectarindex: de waarde van bermen voor bloemen en bestuivers

In 2017 zijn FLORON en De Vlinderstichting gestart met Mijn Berm Bloeit! Mede dankzij de Nectarindex groeide dit citizen science-project uit tot een meetinstrument voor het bepalen van de waarde van de bermvegetatie voor bloemen en bestuivers, en tot een stimulans voor beter bermbeheer.

Laurens Sparrius, Edwin Dijkhuis, Anthonie Stip & Michiel Wallis de Vries

Berm met rietorchis in de buurt van Alteveer (Groningen). (Foto: Hans Dekker/FLORON)

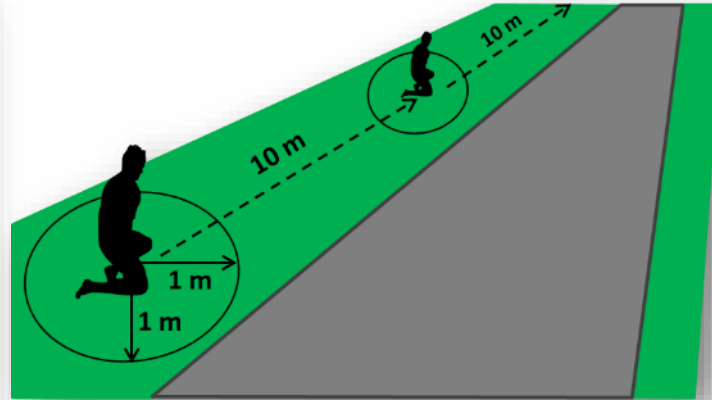
In het steeds intensiever gebruikte landschap vormen bermen een belangrijk leefgebied voor allerlei planten en insecten. Maar dit leefgebied staat onder druk. Karakteristieke, vaak streekgebonden bermplanten van voedselarme milieus verdwijnen in sneltreinvaart en ook graslandvlinders hebben het moeilijk. Om hier aandacht voor te vragen startten FLORON en De Vlinderstichting in 2017 de landelijke campagne Mijn Berm Bloeit! Een belangrijk onderdeel van deze campagne was het verkrijgen van inzicht in de actuele bloemenrijkdom van bermen, en daarmee in het potentiële nectaraanbod voor de graslandvlinders en bijen die daarvan afhankelijk zijn. Bovendien wilden we natuurliefhebbers, de *citizen scientists*, verleiden om mee te doen met onderzoek aan wilde planten.

Mijn Berm Bloeit!
Bij de start van het citizen science-project

Nectarindex: locatie kiezen

Inventariseer een **traject van 100 meter** door om de tien meter stil te staan en de planten te noteren binnen een straal van 1 meter (**10 keer**).

Resultaat: lijst met soorten en aantal vakjes (1-10) waarin de betreffende soort voorkomt

Noteer alle planten of alleen zoekkaartsoorten

Herkenningskaart met de meest voorkomende nectarplanten

Nectarindex: locatie invoeren

Soortgroepen Projecten Determineren Het veld in Waarnemingen Dashboard

Edwin | Uitloggen | Over deze site f

NDFF Verspreidingsatlas

FLORON Mijn Berm Bloeit!

Help mee met het monitoren van bermen. Op de kaart kun je zien waar al geteld wordt en hoe de berm scoort: groene markers geven een hoge nectarindex aan (5). Rode markers een lage index.

Wil je op een nieuwe plek gaan tellen, lees dan eerst onze introductie en tel de berm volgens de instructies. Daarna registreer je de telling op deze website.

Nieuw telgebied toevoegen

Zoom eerst op de kaart naar de juiste plek. Tik eventueel de naam van plaats of straat om de locatie op te zoeken.

Tik de naam van een woonplaats, adres, gebied

Nieuwe locatie toevoegen

Bezoek een berm opnieuw

Wil je een bezoek toevoegen aan een bestaand telgebied? Klik dan op de berm die je opnieuw hebt bezocht en klik op 'Nieuw bezoek toevoegen'.

Heb je vragen, stel dan ze aan een FLORON-medewerker (mijnbermbloei@floron.nl).

verspreidingsatlas.nl/projecten/floron/bermen

Nectarindex: soortenlijst

Soortgroepen Projecten Determineren Het veld in Waarnemingen Dashboard

Edwin | Uitloggen | Over deze site f

NDFF Verspreidingsatlas

Berm Eleveld, Eleveld, Nederland

16 jun 2021, Edwin Dijkhuis

Overzichtkaart > Telgebied en bezoeken > Telling

Toon Statistieken en Maaiadvies

Nieuw bezoek toevoegen

Je kunt de soortnaam ook invullen door op een foto te klikken

Waargenomen planten invoeren

1) Vul de soortnaam en het aantal vakjes in. Gebruik namen met '(G)' alleen als je twijfelt aan de juiste naam 2) Voeg eventueel een opmerking toe. 3) Klik op "Plant opslaan".

Soortnaam, tik minimaal vier karakters, of klik op een foto

1 vakje ▼

Opmerking

Plant toevoegen

Klaar met invoeren? Ga terug naar de kaart of deel deze telling op Facebook of Twitter: f

0

Nectarscore

+

0

Bloemenscore

=

0

Nectarindex

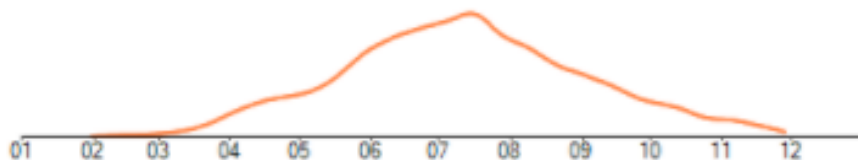

Nectarindex: bloeiperiode

Potentiële nectarproductie gedurende het jaar

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x nectarproductie x het aantal van elke plant

Bloemaanbod

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x het aantal van elke plantensoort. Het tijdstip zaden vormen.

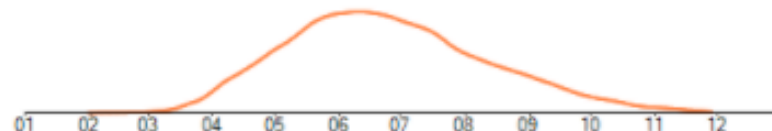
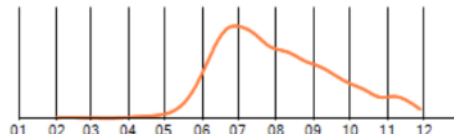
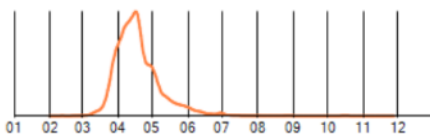

Foto: Willie Riemstra

Optelsom van alle in het traject voorkomende bloemen

Beweegt mee met het weer en de weersvoorspelling.

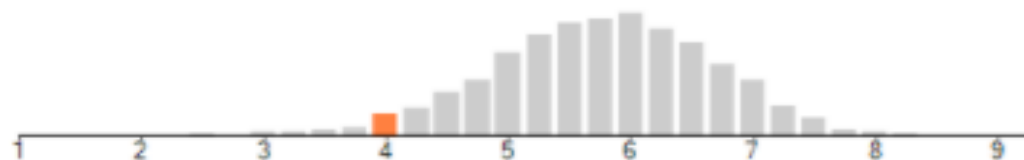

Nectarindex

Indicatiewaarden

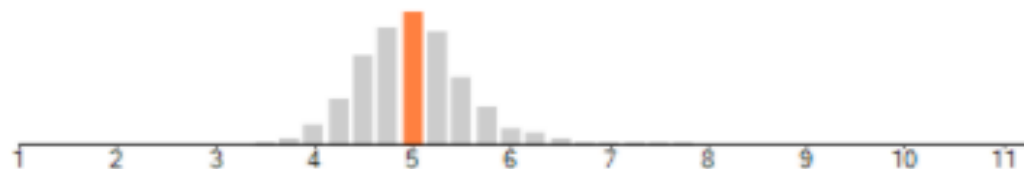
Voedselrijkdom

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Een lage stikstofwaarde duidt op een schraal grasland met veel plantensoorten gewogen naar aantal.

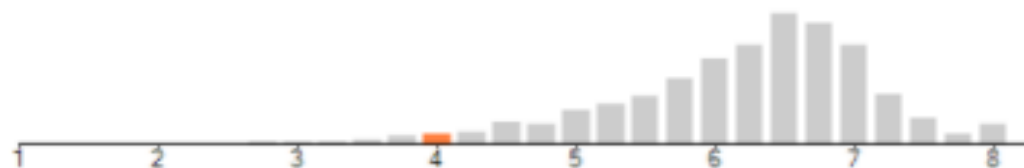
Vochtigheid van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde bodemvochtigheid. Een waarde van 5 of hoger duidt op heel droog grasland, want hierin komen vaker bijzondere soorten voor. Let bij het maaien op een voldoende bodemvochtigheid.

Zuurgraad van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde bodemzuurgraad. Een waarde van 5 of hoger duidt op een zure bodem (waarde < 5). Meestal is er sprake van een meer neutrale bodem, met veel plantensoorten.

Maaadvies

Maaifrequentie

Op basis van de aanwezigheid van indicatorsoorten adviseren we om **eenmaal per jaar** in de nazomer te maaien en maaisel af te voeren.

Het maaitijdstip is een globale inschatting op basis van de aangetroffen planten. Hoe vollediger de soortenlijst deze is, hoe beter het advies. Afhankelijk van de mate van vernieling kan het noodzakelijk zijn vaker te maaien. Stem het maaitip af op de aanwezigheid van bedreigde soorten en laatbloeiende soorten.

Aangepast maaitijdstip

In deze berm komen zeldzame tot minder algemene planten van bosranden (zomen) op lemig zand voor. Deze kleurrijke zoomvegetaties staan onder druk. M alleen noodzakelijk om bosopslag tegen te gaan. Maai deze berm bij voorkeur pas na de zaadzetting van deze soorten.

Blauwe knoop - Dit is een nazomerbloeiër. Het beste maai je begin oktober. Bij twee maaironden kun je de eerste maaibeurt vroeg (half juni) uitvoeren.

Stijf havikskruid - Dit is een nazomerbloeiër. Het beste maai je begin oktober.

Het algemene maaadvies is om te maaien in de nazomer. Bij tweemaal per jaar maaien, kan het beste in juni gemaaid worden, wanneer vroege bloeiers zaden hebben gevormd. Meer lezen: Kelzer, 2008. Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen. Rijkswaterstaat [download].

Algemene tips voor ecologisch maaibeheer

- Maai gefaseerd: laat bij elke maaibeurt 20% van de vegetatie staan voor de aanwezige fauna en om bloemen zaden te laten vormen.
- Laat het maaisel een paar dagen liggen voordat het maaisel wordt afgevoerd. Op deze manier krijgen de aanwezige planten de kans om hun zaden te laten vallen.

Beschermde soorten, Rode Lijst-soorten en invasieve exoten

Bedankt voor uw aandacht !

Downloaden:
www.floron.nl/bermen

Veldgids
Ecologisch bermbeheer

